

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

Узх. № 146 / 18.07.2002 г.

*К.Д. № 11/2002 г.
които са станабилизиращи
за аргументите на твърдението
22.07.2002 г.
K. D. Ivanov*

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

на

ВЪРХОВНИЯ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

по к.д. № 11/2002 год.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание определение от 25 юни 2002 год., с което
Върховният административен съд е конституиран като
заинтересована страна по к.д. № 11/2002 год. на

Конституционният съд, и във връзка с чл. 18 ал. 2 от ЗКС изразяваме следното становище по делото, образувано по искането на 57 народни представители от XXXIX Народно събрание за установяване противоконституционност на отделни разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация /Д.в.бр. 45 от 30.04.2002 год./ :

В искането на народните представители, наред с други текстове, е оспорена конституционността на разпоредбите на чл. 57 ал.5, чл. 59 ал.5, чл. 60 ал.5, чл. 68, чл. 69, чл. 88 ал.2 и чл. 109 от ЗЗКИ, с които е изключено правото за обжалване по съдебен ред на индивидуалните административни актове, издавани по този закон. Поддържа се, че тези текстове противоречат на чл. 120 ал.2 от Конституцията на Република България и на практиката на Конституционния съд, обективирана в Решение № 8/12.05.1999 год. по к.д. № 4/99 год.и други на съдия орган, поради което се иска отмяната им.

Законът за защита на класифицираната информация /изписван по-нататък за краткост като ЗЗКИ/ урежда обществените отношения, свързани със създаването, обработването и съхраняването на класифицираната информация, както и условията и реда за предоставяне на достъп до нея, подчинени на целите на този закон. Конституционното основание за издаването му се съдържа в чл. 41 от КРБ, а ограниченията за обжалване на актовете, свързани с достъп до класифицираната информация очевидно се основават на чл. 120 ал.2 от Конституцията.

Правото на информация е едно от основните политически права - съгласно чл. 41 ал.1 от Конституцията всеки има право да търси, получава и разпространява информация, като осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и

доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала. В отделната разпоредба по ал.2 на този член е регламентирано правото на гражданите на информация от държавен орган или учреждение по въпроси, които представляват за тях законен интерес, ако информацията не е държавна или друга защитена от закона тайна или не засяга чужди права. Като се има предвид разпоредбата на чл. 1 ал.3 от ЗЗКИ, който дефинира класифицираната информация като такава, представляваща “държавна или служебна тайна, както и чуждестранната класифицирана информация”, поставя се въпроса дали изключването от съдебен контрол на актовете, с които се отказва достъп до тази информация е приложено в разумните предели на изключението по чл. 120 ал.2 от Конституцията или е упражнено разширително.

В своите решения Конституционният съд последователно е възприемал, че законодателят може да установява изключения от съдебния ред за обжалване на административните актове само тогава, когато това не накърнява конституционно признати основни права и свободи на гражданите или когато друга, но изрично постановена конституционна ценност трябва да бъде приоритетно защитена. Незасягането на основни конституционно признати права и свободи на гражданите е подчертано като критерий за изключението по чл. 120 ал.2 от Конституцията.

Административното правораздаване е израз на правозащитната функция на правовата държава, по този ред се гарантира законосъобразността на управлението. Съдебният контрол върху актовете на администрацията е конституционно установен и не накърнява независимостта на изпълнителната власт, тъй като е ограничен само до законосъобразност на актовете.

Държавната комисия по сигурността на информацията /ДКСИ/ е върховният държавен орган, който осъществява политиката на Република България за защита на класифицираната информация. Съгласно чл. 53 от ЗЗКИ ДКСИ, службите по чл. 11 и 15 и служителят по сигурността на информацията издават или отказват издаването на разрешение за достъп до квалифицираната информация, както и отнемат или прекратяват действието на издадено вече разрешение. Посочените държавни органи във всички случаи действуват при условията на обвързана компетентност, тъй като материалноправните основания за издаване, респективно за отказ, отнемане или прекратяване действието на издадено разрешение са императивно дефинирани в чл. 40, 59 и 60 от ЗЗКИ. По този начин и чрез системата от специализирани органи сигурността на класифицираната информация е надеждно защитена и гарантирана.

Актовете по чл. 57 ал.5, 59 ал.5, 60 ал.5 и чл. 88 ал.2 от ЗЗКИ представляват индивидуални административни актове по смисъла на чл. 2 от ЗАП, тъй като пораждат или прекратяват права, а в случаите на отказ - препятствуват упражняването на конституционно право. В чл. 65-69 от ЗЗКИ е предвидено обжалването им само по административен ред пред ДКСИ, като редица текстове - чл. 57 ал.5, чл. 59 ал. 5, чл. 60 ал.5 и чл. 88 ал. 2 от същия изрично изключват обжалването им по съдебен ред. Това ограничение е подчертано повторно с изричните норми на чл. 69 и чл. 109 от ЗЗКИ, а чл. 68 от същия закон изключва от съдебния контрол дори и решенията на ДКСИ, постановени по повод на жалби срещу тези актове. Тази законова уредба не защитава в достатъчна степен правните интереси на адресатите на индивидуалните административни актове по ЗЗКИ и противоречи на основни принципи за защита на човешките права.

В Конституцията на Република България правото на информация е уредено като право на отделната личност. То принадлежи към общопризнати ценности, закрепени и в отделни международни актове, поради което не може да бъде засягано от законови разпоредби, които осуетяват ползуването му. Предвиденото в ЗЗКИ ограничение за обжалване на отказа за достъп до информацията, на решението за отнемане или прекратяване действието на издадено разрешение за достъп до същата засяга основното конституционно право - правото на получаване на информация от държавен орган при законно предпоставен интерес и е в противоречие с чл. 6 ал.2 от Конституцията.

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии, по изложените съображения считаме, че разпоредбите на чл. 57 ал. 5, чл. 59 ал. 5, чл. 60 ал. 5, чл. 68, чл. 69, чл. 88 ал. 2 и чл. 109 от ЗЗКИ са противоконституционни.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД
/ Вл. Славов /
РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ
*
ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

